

Gabriel Moisa • Sorin Şipoş
(coordonatori)

Ramona Novicov • Gruia Fazecaş • Sorin Şipoş • Traian Ostahie
Cristian Apati • Gabriel Moisa • Cristian Culiciu

RITMURI ISTORICE ŞTEIENE

EDITURA MUZEULUI ŢĂRII CRIŞURILOR
Oradea, 2025

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Ritmuri istorice șteiene / Gruia Fazecaș, Sorin Șipoș, Traian Ostahie, ... ;

coord.: Gabriel Moisa, Sorin Șipoș. - Oradea : Editura Muzeului Țării
Crișurilor, 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8925-46-2

I. Fazecaș, Gruia

II. Șipoș, Sorin (coord.)

III. Ostahie, Traian

IV. Moisa, Gabriel (coord.)

908

Fotografii:

Florin Șipoș, Mircea Pogorevici, Alin Sere

Tehnoredactare și copertă:

Adrian Buzaș

CUPRINS

Întoarcerea la istorie.....	7
Cadrul natural	9
Orașul Ștei în contextul descoperirilor arheologice din județul Bihor	13
Considerații privind istoricul așezării Ștei (de la prima mențiune documentară până în secolul al XVIII-lea)	27
1. Introducere.....	27
2. Surse și metode de cercetare.....	29
3. Epoca medievală	30
4. Epoca premodernă.....	42
Repere istorice privind istoria localității Ștei între secolul al XVIII – secolul al XX-lea	59
1. Preoții.....	60
2. Biserica și averea parohiei.....	67
3. Școala confesională	71
4. Date statistice privind credincioșii, populația.....	74
4.1. Conscrierile bisericești	74
4.2. Date statistice privind nașterile, căsătoriile și decesele, după înregistrările bisericești din anii 1828-1894.....	77
4.3. Nume de familii prezente în registrele de stare civilă, până la 1900	81
4.4. Recensămintele administrației laice	81
4.4.1. Recensământul	81
4.4.2. Recensământul efectuat de statul austro-ungar în anul 1880	81
4.4.3. Recensământul efectuat de statul austro-ungar în anul 1900	82
4.4.4. Recensământul efectuat de statul austro-ungar în anul 1910	83
4.4.5. Recensământul realizat de statul român în anul 1930	84

Ștei în secolele XX-XXI	91
1. Șteii interbelici și din perioada celui de-al Doilea Război Mondial.....	91
2. Perioada postbelică. Ștei și Orașul Dr. Petru Groza în deceniile comuniste	99
2.1. Ștei în perioada instaurării regimului comunist	99
2.2. Aspecte din agricultura locală.....	104
2.3. Organizarea administrativă.....	107
2.4. Sovieticii, uraniul și șteienii.....	110
2.5. Industria și transporturile.....	114
2.6. Urbanizarea Orașului Dr. Petru Groza.....	123
2.7. Sportul șteian în perioada comunistă.....	133
2.8. Învățământul și cultura	138
2.9. Sistemul sanitar.....	152
2.10. Aprovizionarea și dinamica populației.....	153
3. Orașul Ștei după anul 1989.....	156
3.1. Lumea politică în schimbare	156
3.2. Economie și populație.....	157
3.3. Transformări în educația școlară	164
3.4. Sportul șteian în anii 1990 și după 2000	170
3.5. Populație și tranziție.....	176
3.6. Pentru sănătatea șteienilor	178
3.7. Orașul contemporan	183
3.8. Șteii culturali.....	193
 Șteii în genul său proxim	 201
 De la Speodava la Speotropolis.....	 247
 Bibliografie selectivă	 253